

ประมวลรายวิชา (Course Syllabus)

1. รหัสวิชา	ส 21102
2. จำนวนหน่วยการเรียนรู้	1
3. ชื่อวิชา	พระพุทธศาสนา
4. ระดับชั้น	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
6. ปีการศึกษา	2559
7. ชื่อผู้สอน	นางมณีรัตน์ กาญจนกุล
8. เงื่อนไขรายวิชา	-
9. สถานภาพของวิชา	วิชาพื้นฐาน
10. จำนวนคาบ : สัปดาห์	2 คาบ : สัปดาห์
11. คำอธิบายรายวิชา	

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย การสังคายนา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย พระพุทธศาสนากับการพัฒนาตน และครอบครัว พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา พุทธสาวก พุทธสาวิกา ชาดก ชาวพุทธ ตัวอย่าง ตัวอย่างบุคคลในท้องถิ่นหรือประเทศที่มีผลงานด้านศาสนสัมพันธ์ ประวัติ และความสำคัญ ของวันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษาและวันเทโวโรหณะ ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ เทศกาล สำคัญและมีจิตสำนึกค่านิยมที่ดีงาม เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี คือ ประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ และประเพณีแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่ อุทัยธานี

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่องพุทธคุณ 9 อริยสัจ 4 พุทธศาสนสุภาษิต การบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามหลักอานาปานสติ การสวดมนต์แปล และแผ่เมตตา การเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ปฏิบัติเกี่ยวกับหน้าที่ชาวพุทธ และมารยาทชาวพุทธ ศาสนพิธี การปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อเพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนา

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีที่มีความศรัทธา ที่ถูกต้อง สามารถนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนา และการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุขในชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติ

ตัวชี้วัด ส 1.1 ม 1/1 ม 1/2 ม 1/3 ม 1/4 ม 1/5 ม 1/6 ม 1/7 ม 1/8 ม 1/9 ม 1/10 ม 1/11
 ส 1.2 ม 1/1 ม 1/2 ม 1/3 ม 1/4 ม 1/5 (ทั้งหมด 16 ตัวชี้วัด)

12. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มาตรฐานที่ 1.1

1. อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทย
2. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตนและครอบครัว
3. วิเคราะห์พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด
4. วิเคราะห์และประพจน์ตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาตก เรืองเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด
5. อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 ตามหลักธรรมของศาสนาที่ตน นับถือ
6. เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิด แบบโยนิโสมนสิการ คือวิธีคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียมและวิธีคิดแบบคุณ – โทษ และทางออก หรือ การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ
7. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด
8. วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือในการดำรงชีวิตแบบ พอเพียง และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข
9. วิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นที่ทุกคนต้องเรียนรู้ศาสนาอื่นๆ
10. ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
11. วิเคราะห์การกระทำของบุคคลที่เป็นแบบอย่างด้านศาสนาสัมพันธ์ และนำเสนอ แนวทางการปฏิบัติของตนเอง

มาตรฐานที่ 1.2

1. บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ
2. อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ และปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมต่อสาวกที่ตนนับถือ
3. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด
4. จัดพิธีกรรมและปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมได้ถูกต้อง
5. อภิปรายประวัติความสำคัญและปฏิบัติตนในวันสำคัญทางศาสนาที่ตนนับถือตาม ที่ กำหนดได้ถูกต้อง

13. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ใช้เทคนิคการสอนหลายรูปแบบ เช่นการสอนแบบบรรยาย อภิปราย ถาม-ตอบ กระบวนการกลุ่ม แบบบูรณาการ สื่อเทคโนโลยี
2. ศึกษาจากข่าว สื่อสิ่งพิมพ์ เหตุการณ์ปัจจุบัน นำมาวิเคราะห์และร่วมแสดงความคิดเห็น การเสนอแนวทางการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์
3. ฝึกการคิดวิเคราะห์ การให้เหตุผล การสรุปความรู้เป็นแผนสู่ความคิดกระบวนการแก้ปัญหา

14. หน่วยการเรียนรู้และสาระสำคัญต่อสัปดาห์

รหัสวิชา ส 21102

ชื่อวิชา พระพุทธศาสนา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ภาคเรียนที่ 1

เวลา 40 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ลำดับ ที่	มาตรฐาน ตัวชี้วัด	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชม)	น้ำหนัก คะแนน
	ส1.1 ม.1	การสังคายนา และการเผยแผ่	* การสังคายนา * การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย	1	10
	ส1.1 ม.2	ความสำคัญ ของ พระพุทธศาสนา ต่อประเทศไทย	* ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อ สังคมไทยในฐานะเป็น - ศาสนาประจำชาติ - สถาบันหลักของสังคมไทย - สภาพแวดล้อมที่กว้างขวาง และครอบคลุม สังคมไทย - การพัฒนาตนและครอบครัว	2	15
	ส1.1 ม.3	พุทธประวัติ	* สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ - ประสูติ - เทวทูต ๔ - การแสวงหาความรู้ - การบำเพ็ญทุกรกิริยา	2	20
	ส.11 ม.4	พุทธสาวก พุทธสาวิกา	* พุทธสาวกพุทธสาวิกา - พระมหากัสสปะ	4	30

		ชาดกที่ควรรู้	<ul style="list-style-type: none"> - พระอุบาลี - อนาถปิณฑิกะ - นางวิสาขา *ชาดก - อัมพชาดก - ติตติราชาดก 		
ส1.1 ม.5	พระรัตนตรัย อริยสัจ ๔	พระรัตนตรัย อริยสัจ ๔	<ul style="list-style-type: none"> *พระรัตนตรัย - พุทธคุณ ๙' *อริยสัจ ๔ - ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) - ชันธ์ ๕ - ธาตุ ๔ - สุ่มทัย (ธรรมที่ควรละ) - หลักกรรม ความหมายและคุณค่า - อบายมุข - นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) - สุข ๒ (กายิก, เจตสิก) - คิหิสุข - มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) - ไตรสิกขา - กรรมฐาน ๒ - ปนิธาน ๕ - โภคส ๓ - มงคล ๓๘ - คบบัณฑิต - บุษาคณาบุชา *พุทธศาสนสุภาษิต - ยี่ เว เสวติ ตาทิโส คบคนเช่นใดเป็นคนเช่นนั้น - อดตนา โจทยตุตนา จงเตือนตนด้วยตนเอง 	10	40
		พุทธศาสน สุภาษิต			

			- นิสมุม กรณํ เสยโย ใคร่ควรก่อนทำจึงดี - ทูราวาสา ชมรา ทุกฺขา เรือนที่ครองไม่ได้นำทุกข์มาให้		
ส1.1 ม.6	วิธีการคิด		* โยนิโสมนสิการ - คิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม - วิธีคิดแบบคุณ-โทษและทางออก	2	20
ส1.1 ม.7	การสวดมนต์ แปลและการ บริหารจัดการและ เจริญปัญญา		- สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา - วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการ และเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานเน้นอ นาปานสติ - นำวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้ ในชีวิตประจำวัน	5	60
ส1.1 ม.8	หลักธรรมที่ควร รู้		-หลักธรรมตามสาระการเรียนรู้ข้อที่ ๕	2	20
ส1.1 ม.9	ศาสนิกชนและ การปฏิบัติตน		- ศาสนิกชนของศาสนาต่าง ๆ มีการ ประพฤติปฏิบัติตนและวิธีการดำเนินชีวิต แตกต่างกันตามหลักความเชื่อและคำสอน ของศาสนาที่ตนนับถือ	1	20
ส1.1 ม.10/11 ส1.2 ม.1	วิธีการดำเนิน ชีวิตตาม แนวทางศาสนา วิธีการดำเนิน ชีวิตตาม แนวทางศาสนา		-การปฏิบัติอย่างเหมาะสมต่อศาสนิกชนอื่นใน สถานการณ์ต่าง ๆ - ตัวอย่างบุคคลในท้องถิ่นหรือประเทศที่ตน เป็นแบบอย่างด้านศาสนสัมพันธ์หรือมีผลงาน ด้านศาสนสัมพันธ์ - บำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัด	1	10
ส1.2 ม.2	บทบาทและ หน้าที่พระภิกษุ สงฆ์ การปฏิบัติตน		- วิถีชีวิตของพระภิกษุ -บทบาทของพระภิกษุในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เช่น การแสดงธรรม ปาฐกถาธรรม การประพฤติตนให้เป็น แบบอย่าง	2	40

		ต่อพระภิกษุสงฆ์	- การปฏิบัติตนที่เหมาะสม - การเข้าพบพระภิกษุ - การแสดงความเคารพ การเคารพพระรัตนตรัย การฟังสวด พระอภิธรรม การฟังพระธรรมเทศนา		
ส1.2 ม.3		เพื่อนศิษย์	- ปฏิบัติต่อเพื่อนตามหลักพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ	1	10
ส1.2 ม.4		หน้าที่ชาวพุทธ	- การจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบหมู่ ๔ หมู่ ๕ หมู่ ๗ หมู่ ๙ - การจัดรูปเทียน การจัดเครื่องประกอบโต๊ะ หมู่บูชา - คำอาราธนาต่าง ๆ	2	30
ส1.2 ม.5		ศาสนพิธีที่ควรปฏิบัติ	- ประวัตติและควมสำคัญของวันธรรม- สวณะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ - ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติ ตนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมี บูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวณะ และ เทศกาลสำคัญ	2	10
		สำนึกรักท้องถิ่น	- มีจิตสำนึกค่านิยมที่ดีงามเพื่อการอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณีสภาพสังคมและ สิ่งแวดล้อมที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด อุทัยธานี - นำหลักธรรมของพระพุทธศาสนาไป ประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาและการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุขในชุมชนท้องถิ่น - ประเพณีตักบาตรเทโว - ประเพณีแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่	1	15
			เวลาตามหน่วย	38	
			สอบปลายภาคปี	2	

15. การวัดและประเมินผล (100 คะแนน)

- 1. สังเกตการถาม การตอบ การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การสรุปความรู้
- 2. ประเมินจากการร่วมมือในการทำกิจกรรม
- 3. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 4. จากผลการทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ (40 คะแนน)
- 5. การสอบกลางภาค (30 คะแนน)
- 6. สอบปลายภาค (30 คะแนน)

16. แหล่งการเรียนรู้

- 1. ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต หนังสือและคู่มือต่างๆ
- 2. จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และชุมชน

ลงชื่อ

(นางมณีรัตน์ กาญจนกุล)

(นางสาวอมวดี วิริยะนุเคราะห์)

ผู้จัดทำ

ความเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

.....
.....

ลงชื่อ

(นางสาวดาวเรือง ศิริรักษ์)

ความเห็นของรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ

.....
.....

ลงชื่อ

(นางวชิราภรณ์ รัตนวงศ์ไชย)

ความเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ

(นายจิณณาวัฒน์ โคมบัว)